Shunan Huang: Diskriminačně zaměřené označování žen na sociálních sítích, porovnání češtiny a čínštiny

Ústav bohemistických studií FF UK

Oponentský posudek bakalářské práce

1. Koncepce práce

Předkládaná bakalářská práce si klade za cíl porovnat negativní jazyková označování žen na českých a čínských sociálních sítích, určit zdrojové domény negativních označování a analyzovat komunikační situace, pro něž je negativní označování žen typické. Autorka se v práci věnuje problematice urážlivých výrazů používaných vůči ženám v online komunikaci se zřetelem na význam těchto výrazů, důvody jejich výskytu a možné historické a kulturní důvody, které za nimi stojí.

Práce má celkově poměrně dobře promyšlenou strukturu, z níž výrazněji vybočuje jen velmi krátká kapitola 3, která se věnuje specifikům komunikace na sociálních sítích a tematicky by dobře korespondovala s oddílem 2. 1 *Internetová komunikace*.

Bakalářská práce má jasnou argumentační linku, která je podepřena konkrétními příklady a četnými odkazy do statistik a odborné literatury. Klíčové pojmy jsou dostatečně vysvětleny a odborné terminologie je využíváno správně. Výjimkou je pouze „teorie známkování“ a „ne/označené komponenty“ ve smyslu „teorie příznakovosti“ a „ne/příznakových komponent“ (s. 20) a užívání anglického výrazu „misogyny“ namísto českého ekvivalentu mizogynie (s. 25). Celkově tvoří práce koherentní celek, v němž jako nadbytečná působí pouze část sekce 6.1.1 *Přechylování mužských jmen*, jež je věnována podrobnému popisu slovotvorných prostředků v češtině, které s výzkumnou otázkou a samotným výzkumem souvisí jen volně.

Závěr práce neobsahuje jasné závěry, je spíše shrnutím dříve řečeného s řadou vágních formulací jako „*v Číně i v České republice existují různé úrovně ženských urážek*“, „*používání feministických výrazů na sociálních sítích je velmi časté a zahrnuje různé kontexty*“, „*urážlivá označení jsou součástí společenského jazykového projevu, mají určité funkce a sdělují určité informace*“ (vše s. 68). To souvisí s nejasnou metodikou a zpracováním dat (viz bod 2).

Hodnocení: **B**

2. Metodologie a zpracování dat

Metodika sběru a zpracování dat je představena v úvodních odstavcích výzkumné části. Výběr zdrojů dat v podkapitole 5.1 je dobře popsaný a zdůvodněný. Méně jasný je popis metody v podkapitole 5.2: „*Metodou, kterou jsem použila ke sběru výrazů, bylo vyhledávání jejich použití na sociálních sítích prostřednictvím známých relevatních výrazů*.“ (s. 36). Následují pravidla pro shromažďování dat, která ale netvoří logický sled, zčásti se překrývají a samotnou metodu příliš neupřesňují. Autorka uvádí, že při hledání na sociálních sítích používala klíčová slova, přičemž byla vybírána slova, která jsou na sociálních sítích nejvíce používána. Není tedy jasné, co je východiskem a co cílem, zda autorka primárně vychází z vlastní zkušenosti, odborné literatury či cíleného pročítání příspěvků na sociálních sítích a co je smyslem dalšího vyhledávání na čtyřech uvedených platformách. Zcela zřejmé není ani to, co se myslí klíčovými slovy využívanými při vyhledávání. Zdá se, že jsou to jak urážlivá slova, tak i tematické oblasti jako „slovní urážky žen“, „sexismus“, „feminismus“ apod. (s. 38). Opět vyvstává otázka, co je cílem samotného vyhledávání. Objem zkoumaného materiálu není nijak specifikován, jedná se o „*vyhledávání a čtení velkého množství příspěvků*“ (s. 34), „*nashromáždění dostatečného množství slov*“ (s. 38), „*přečtení stovek příspěvků*“ (s. 41).

Tyto problémy jsou přítomné i v následující kapitole 6, kde autorka popisuje jednotlivé hanlivé výrazy v češtině a čínštině. Teoretické úvahy o jazyce (oddíly 6.1.1, 6.2.1) se mísí s konkrétními příklady (oddíly 6.1.2, 6.1.3, 6.2.2, 6.2.3), u nichž není jasné, zda jsou získány ze slovníků, odborné literatury či ze sociálních sítí. To je škoda, protože autorka nepochybně shromáždila velké množství

materiálu, z jehož analýzy ale nedokáže vyvodit relevantní závěry o tom, jak se od sebe kromě typologické charakteristiky jazyků liší užití hanlivých výrazů v česky a čínsky psaných internetových příspěvcích a zda jsou z tohoto hlediska nějaké rozdíly mezi uvedenými sociálními sítěmi. Podrobněji nejsou popsány ani komunikační situace a kontexty, pro něž je užití těchto výrazů typické. Z tohoto důvodu práce nepřináší žádná zajímavá zjištění o diskriminačním označování žen na českých a čínských sociálních sítích a závěry práce zůstávají neurčité.
Hodnocení: **C**

3. Práce s odbornou literaturou
Autorka prokázala schopnost práce s relevantní odbornou literaturou, která svým objemem přesahuje nároky kladené na bakalářské práce. Literatura je účelně citována a citace jsou funkčně včleněny do autorčina textu. Na literaturu je až na drobné výjimky (s. 25, 26, 40) správně a systematicky odkazováno.
Hodnocení: **A**

4. Formální úroveň práce
Bakalářská práce přesahuje požadovaný rozsah a obsahuje všechny formální náležitosti (abstrakt, obsah, seznam tabulek a obrázků, seznam použité literatury). Práce má uspokojivou typografickou a formální úroveň. Vyskytují se v ní překlepy, pravopisné, gramatické, syntaktické a lexikální chyby, jejich četnost však nepřesahuje únosnou mez. V seznamu literatury není v některých případech dodrženo abecední řazení a jednotná forma bibliografických odkazů. Autorka vhodně využívá poznámkový a citační aparát, text je koherentní a na občasné odchylky odpovídá normě odborného stylu. Výzkumná data však z textu nejsou zřejmá, není totiž jasné, které výrazy byly v rámci výzkumu excerpovány z příspěvků na různých sociálních sítích (viz bod 2).
Hodnocení: **B**

5. Celkové hodnocení
Předkládaná práce v některých ohledech přesahuje požadavky kladené na bakalářské práce. To se týká rozsahu textu, objemu použité odborné literatury a snahy o komplexní uchopení tématu v lingvistické, historické a sociologické perspektivě. Velmi zajímavou částí práce je popis postavení žen v současné čínské společnosti, jeho souvislost s diskriminačním označováním žen v čínštině a s tím související zamyšlení nad vzájemným (a obousměrným) vztahem jazyka a společnosti. Hlavní výtka se týká nejasné metody sběru a zpracování dat. V důsledku toho nebyly zcela naplněny některé z cílů práce, zejména podrobnější popis a srovnání užívání diskriminačních výrazů žen na vybraných českých a čínských sociálních sítích a zachycení typických komunikačních situací, v nichž k užití těchto označení zejména dochází.
S ohledem na kvalitní teoretické zpracování tématu hodnotím bakalářskou práci známkou **velmi dobře**.

Otázka k obhajobě:
Liší se míra užití diskriminačního označování žen na vybraných sociálních sítích a které urážlivé výrazy jsou na nich nejčastější?

Mgr. Andrea Hudousková, Ph.D.
V Praze 5. 6. 2023